

- Λ. Στεφανής, Εισόδημα αλλοδαπής προέλευσης

Λάμπρος Στεφανής,

Λογιστής - Φοροτεχνικός Α΄, ΜΔ στη Λογιστική & Χρηματοοικονομική ΟΠΑ

Επισκόπηση της ισχύουσας νομοθεσίας για την φορολόγηση των εισοδημάτων από πηγές του εξωτερικού. Αναφορά σε διατάξεις Συμβάσεων Αποφυγής Διπλής φορολογίας, οι οποίες κατισχύουν του εθνικού φορολογικού δικαίου, με την παρουσίαση παραδειγμάτων. Σχολιασμός των απαιτήσεων της Διοίκησης στη συγκέντρωση των δικαιολογητικών, προκειμένου ο φορολογούμενος να τύχει έκπτωσης του φόρου που καταβλήθηκε στην αλλοδαπή.

Περιεχόμενα

Εισαγωγή

1. Μισθωτή εργασία και συντάξεις

2. Τόκοι

3. Μερίσματα

4. Μεταβίβαση τίτλων

Επίλογος

Εισαγωγή

Ως γνωστόν, το ελληνικό φορολογικό δίκαιο εφαρμόζεται τόσο στην φορολόγηση των εισοδημάτων που προκύπτουν από πηγές στην Ελλάδα, όσο και για εκείνα τα οποία αποκτώνται στο εξωτερικό, εφόσον ο φορολογούμενος έχει την φορολογική κατοικία του στην Ελλάδα. Είναι δε υποχρέωση στην ετήσια φορολογική δήλωση να δηλώνεται το παγκόσμιο εισόδημα, ανεξαρτήτως αν:

α) έχει φορολογηθεί (παρακρατηθεί φόρος) στο εξωτερικό,

β) πρόκειται για αφορολόγητο εισόδημα, βάσει της ελληνικής νομοθεσίας ή

γ) εμπίπτει σε διατάξεις της οικείας Σύμβασης Αποφυγής Διπλής Φορολογίας σύμφωνα με τις οποίες τόπος φορολογίας είναι η ξένη χώρα

Ιδιαίτερα, με την έναρξη ισχύος του Ν 4172/2013 (νέος ΚΦΕ) και την συνακόλουθη προσαρμογή του εντύπου Ε1 της φορολογικής δήλωσης των φυσικών προσώπων στις διατάξεις του ως άνω νόμου, ο φορολογούμενος καλείται πλέον να διαχωρίσει, δηλώνοντας διακεκριμένα, το εισόδημα που αποκτά στο εξωτερικό στις επιμέρους κατηγορίες. Όταν το αλλοδαπό εισόδημα είναι αφορολόγητο, τότε θα πρέπει επίσης να αναγραφεί στο έντυπο της δήλωσης, ούτως ώστε να ληφθεί υπόψη στον υπολογισμό της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης (ΕΕΑ) του άρθρου 29, του Ν 3986/2011 (τουλάχιστον για το φορολογικό έτος 2014, εφόσον επίκειται φορολογική διάταξη που θα ενσωματώνει την ΕΕΑ στην παρακράτηση του φόρου μισθωτής εργασίας). Στο πρακτικό αυτό θέμα θα ασχοληθούμε με την φορολογία των εισοδημάτων που αποκτούν Έλληνες φορολογούμενοι, φυσικά πρόσωπα, στο εξωτερικό, αναλύοντας τις επιμέρους διατάξεις όπως εφαρμόζονται σε βασικές κατηγορίες εισοδήματος. Οι χώρες της Ε.Ε. θεωρούνται ως χώρες του εξωτερικού, αν αποκτάται εισόδημα σε αυτές από φορολογικό κάτοικο Ελλάδας.

1. Μισθωτή εργασία και συντάξεις

Για τη φορολόγηση του εισοδήματος από μισθωτή εργασία και συντάξεις που αποκτάται στο εξωτερικό θα πρέπει ο φορολογούμενος να ανατρέξει στην οικεία Σύμβαση Αποφυγής Διπλής Φορολογίας που έχει υπογραφεί μεταξύ της Ελλάδας και της συγκεκριμένης χώρας. Στην περίπτωση που δεν υφίσταται τέτοια σύμβαση ακολουθείται ο γενικός κανόνας, δηλαδή, το αλλοδαπό εισόδημα δηλώνεται εξολοκλήρου στην χώρα μας και ταυτόχρονα δηλώνεται και τυχόν φόρος που έχει παρακρατηθεί από φορολογική αρχή της χώρας προέλευσης, προκειμένου να ληφθεί υπόψη και να συμψηφιστεί με τον ελληνικό φόρο. Στο σημείο αυτό θα

πρέπει να τονίσουμε ότι ο φόρος που παρακρατήθηκε και αποδόθηκε στο εξωτερικό για το εν λόγω εισόδημα, αφαιρείται από τον φόρο που προκύπτει στην Ελλάδα, για το ίδιο εισόδημα. Ωστόσο, αν ο παρακρατηθείς φόρος είναι μεγαλύτερος, το επιπλέον ποσό δεν λαμβάνεται υπόψη και δεν επιστρέφεται στον φορολογούμενο (άρθρο 9, του ΚΦΕ).

Παράδειγμα

Έστω ότι Έλληνας φορολογούμενος αποκτά σύνταξη από την Αυστραλία (χώρα με την οποία δεν υφίσταται ΣΑΔΦ) η οποία ανέρχεται ετησίως στο ποσό των 20.000 ευρώ. Ως φόρος παρακρατείται ετησίως από την ξένη φορολογική αρχή το ποσό των 1.000 ευρώ. Ο εν λόγω φορολογούμενος θα δηλώσει το ανωτέρω εισόδημα στην Ελλάδα, όπως επίσης και τον φόρο που παρακρατήθηκε. Είναι γνωστό ότι για εισόδημα 20.000 ο φόρος στην Ελλάδα υπολογίζεται σε:

$20.000 \times 22\% = 4.400$ μείον: 2.100 (μείωση βάσει του άρθρου 16) = 2.300 ευρώ. Επομένως, ο φορολογούμενος με την υποβολή της φορολογικής του δήλωσης θα

κληθεί να καταβάλλει επιπλέον: $2.300 - 1.000 = 1.300$ ευρώ. Αν τώρα ο παρακρατηθείς φόρος στην Αυστραλία ήταν 3.000 ευρώ, τότε ο φόρος για το συγκεκριμένο εισόδημα που προκύπτει στη Ελλάδα θα συμψηφιστεί εξολοκλήρου με τον φόρο που παρακρατήθηκε στην αλλοδαπή και το αποτέλεσμα της εκκαθάρισης θα είναι μηδενικό.

Επισημαίνεται δε ότι το επιπλέον ποσό του φόρου που καταβλήθηκε στο εξωτερικό μπορεί να μειώσει τον φόρο που προκύπτει στην Ελλάδα, μόνο από το συγκεκριμένο εισόδημα. Δηλαδή, αν λ.χ. ο φορολογούμενος της παραπάνω περίπτωσης διέθετε και καθαρό εισόδημα από εκμίσθωση ακινήτου στην Ελλάδα ύψους: 10.000 ευρώ, για το οποίο θα προέκυπτε επιπλέον φόρος (φορ. έτος 2014): $10.000 \times 11\% = 1.100$ ευρώ, το ποσό που απομένει μετά τον συμψηφισμό του φόρου που παρακρατήθηκε στο εξωτερικό για το εισόδημα από συντάξεις ποσού: 700 ευρώ ($3.000 - 2.300$) δεν θα ληφθεί υπόψη. Στην προκειμένη περίπτωση ο φορολογούμενος θα κληθεί να καταβάλλει με την υποβολή της φορολογικής του δήλωσης εξολοκλήρου τον φόρο που αναλογεί στα μισθώματα, δηλαδή το ποσό των ήτοι 1.100 ευρώ.

Ας υποθέσουμε ότι εκτός από τη σύνταξη του εξωτερικού ο φορολογούμενος του παραδείγματος εισπράττει και σύνταξη από την Ελλάδα ύψους 8.000 ευρώ για την οποία δεν έχει παρακρατηθεί φόρος από τον φορέα του Δημοσίου που αυτή καταβάλλεται, λόγω του ότι είναι κάτω από το ιδιότυπο αφορολόγητο που ισχύει (2014). Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία το ποσό φόρου που παρακρατήθηκε στο εξωτερικό, ύψους 1.000 ευρώ δεν μπορεί να μειώσει τυχόν φόρο που θα προκύψει από τη φορολόγηση άλλου εισοδήματος στην Ελλάδα. Επομένως, στην προκειμένη περίπτωση, διαπιστώνεται πρακτικά η αδυναμία του συστήματος, εκκαθάρισης της ΓΓΠΣ να διαχωρίσει δύο ή περισσότερα εισοδήματα της ίδιας πηγής ούτως ώστε η μείωση του παρακρατούμενου φόρου να ληφθεί υπόψη μόνο για την εκκαθάριση του αλλοδαπού εισοδήματος.

Δικαιολογητικά

Διευκρινίζεται ότι:

α) για την μετατροπή του ξένου νομίσματος σε ευρώ λαμβάνεται υπόψη η ισοτιμία ευρώ και ξένου νομίσματος, όπως αυτή προκύπτει κατά την ημερομηνία καταβολής του φόρου στην αλλοδαπή που αναγράφεται στη σχετική βεβαίωση της αρμόδιας φορολογικής αρχής ή Ορκωτού Ελεγκτή. Σε περίπτωση όμως, πληρωμών που καταβάλλονται περιοδικά, η μετατροπή θα πρέπει να γίνει με βάση τη μέση ετήσια ισοτιμία, όπως αυτή καθορίζεται από την Τράπεζα της Ελλάδος (Πολ. 1067/2015) και

β) ως δικαιολογητικό για την πίστωση που φόρου που καταβλήθηκε στο εξωτερικό έχουν εφαρμογή οι οδηγίες της Πολ. 1026/2014. Σύμφωνα με τις οδηγίες αυτές, ο φορολογούμενος οφείλει να διαθέτει σχετική βεβαίωση της αρμόδιας φορολογικής αρχής, από την οποία να προκύπτει ο φόρος που καταβλήθηκε στην αλλοδαπή, εφόσον με την ξένη χώρα και την Ελλάδα, υφίσταται ΣΑΔΦ.

Για τις λοιπές χώρες, με τις οποίες δεν υφίσταται ΣΑΔΦ, απαιτείται βεβαίωση της αρμόδιας φορολογικής αρχής ή Ορκωτού Ελεγκτή. Η ίδια ως άνω βεβαίωση απαιτείται και στην περίπτωση που η παρακράτηση φόρου γίνεται από νομικό ή φυσικό πρόσωπο. Η θεώρηση από Ορκωτό Ελεγκτή ή από την φορολογική αρχή του εξωτερικού, δεν απαιτείται, όταν η παρακράτηση διενεργείται από δημόσιο φορέα, ασφαλιστικό οργανισμό ή χρηματοπιστωτικό ίδρυμα. Η βεβαίωση της αρμόδιας φορολογικής αρχής θα πρέπει να φέρει την επισημείωση

της Χάγης 1, εφόσον το αλλοδαπό κράτος εμπίπτει στην κατάσταση των κρατών που έχουν προσχωρήσει στη Σύμβαση της Χάγης. Για τα κράτη τα οποία δεν έχουν προσχωρήσει στην ανωτέρω Σύμβαση, ισχύει η προξενική θεώρηση.

Τέλος, όλα τα έγγραφα απαιτείται να διατηρούνται πρωτότυπα και επίσημα μεταφρασμένα στην Ελληνική γλώσσα σε περίπτωση που ζητηθούν από τις ελληνικές αρχές.

Παράδειγμα

Φυσικό πρόσωπο με κατοικία στην Ελλάδα λαμβάνει για 5 μήνες το χρόνο εισόδημα από μισθωτή εργασία στην Ελβετία, ύψους 30.000 ευρώ. Επίσης, διευκρινίζεται ότι ο εργοδότης για λογαριασμό του οποίου παρέχεται η εργασία δεν είναι φορολογικός κάτοικος Ελβετίας και η εν λόγω αμοιβή δεν προέρχεται από μόνιμη εγκατάσταση ή καθορισμένη βάση την οποία ο εργοδότης διατηρεί στην Ελβετία.

Για την φορολογική αντιμετώπιση του εισοδήματος αυτού θα πρέπει να ανατρέξουμε στην ΣΑΔΦ που έχει υπογραφεί μεταξύ Ελλάδας και Ελβετίας. Εφόσον, λοιπόν, πληρούνται οι προϋποθέσεις της παρ. 2, του άρθρου 15, του Ν 1502/1984, το εισόδημα που αποκτά ο φορολογούμενος στο εξωτερικό θα φορολογηθεί εξ ολοκλήρου στην Ελλάδα. Σημειώνεται ότι σε περίπτωση κατά την οποία οι ελβετικές αρχές παρακρατούν φόρο επί του ανωτέρω εισοδήματος ο φορολογούμενος θα πρέπει με αίτησή του να ζητήσει από την αρμόδια αρχή του εξωτερικού την μη διενέργεια οποιασδήποτε παρακράτησης, μέσω της εφαρμογής των διατάξεων της οικείας ΣΑΔΦ. Πρακτικά, η διαδικασία αυτή απαιτεί την συμπλήρωση και προσκόμιση στην αλλοδαπή φορολογική αρχή του σχετικού εντύπου της «ΑΙΤΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΑΠΟΦΥΓΗΣ ΤΗΣ ΔΙΠΛΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ», για το οποίο ο φορολογούμενος μπορεί να ενημερωθεί από την ηλεκτρονική διεύθυνση της ΓΓΠΣ:

http://www.gsis.gr/gsis/info/gsis_site/Services/Polites/e_entipa/e_entipa_docs.html

Σημειώνεται ότι σε περίπτωση που δεν πραγματοποιηθεί η παραπάνω διαδικασία και οι ελβετικές αρχές εξακολουθούν να παρακρατούν φόρο, ο δικαιούχος διατηρεί, σε κάθε περίπτωση, το δικαίωμα έκπτωσης του από τον φόρο που προκύπτει στην Ελλάδα, με βάση τα όσα αναλύθηκαν στις προηγούμενες παραγράφους.

2. Τόκοι

Οι τόκοι τραπεζικών καταθέσεων αποτελούν την συνηθέστερη κατηγορία εισοδήματος που μπορεί κάποιος Έλληνας φορολογούμενος να αποκτά στο εξωτερικό. Σύμφωνα με τις οδηγίες της Διοίκησης (Πολ. 1042/2015) ο δικαιούχος υποχρεούται σε δήλωση των εν λόγω εισοδημάτων ανεξαρτήτως αν αυτά έχουν εισαχθεί στην Ελλάδα ή παραμένουν στην αλλοδαπή. Στην πρώτη περίπτωση η παρακράτηση φόρου με συντελεστή 15% (άρθρο 64 του ΚΦΕ) πραγματοποιείται από το πιστωτικό ίδρυμα της ημεδαπής ή τον θεματοφύλακα που μεσολαβεί για την εισαγωγή του συναλλάγματος. Στην περίπτωση που δεν πραγματοποιηθεί εισαγωγή συναλλάγματος, ο σχετικός φόρος θα καταβληθεί με την εκκαθάριση της φορολογικής δήλωσης του δικαιούχου.

Όλα όσα αναφέρθηκαν σχετικώς με την πίστωση του φόρου που παρακρατήθηκε και αποδόθηκε στο εξωτερικό για το εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις, εφαρμόζονται και στην περίπτωση των τόκων. Επίσης, οι ίδιοι κανόνες ισχύουν αναφορικά με την τήρηση και προσκόμιση στην ελληνική αρχή των δικαιολογητικών για την τεκμηρίωση τόσο του ύψους του αλλοδαπού εισοδήματος, όσο και της αναγνώρισης του φόρου που καταβλήθηκε στην αλλοδαπή. Ειδικά, για τους τόκους καταθέσεων σε νόμισμα διαφορετικό του ευρώ, ως ισοτιμία για την μετατροπή τους σε ευρώ λαμβάνεται αυτή, της ημερομηνίας πίστωσης των τόκων σε συνάλλαγμα.

Παράδειγμα

Έστω Έλληνας φορολογούμενος αποκτά το ποσό των 5.000 από τόκους καταθέσεων σε τράπεζα της Κύπρου. Ανατρέχοντας στο άρθρο 10, της ΣΑΔΦ, μεταξύ Ελλάδας και Κύπρου (ΑΝ 573/1968), βλέπουμε ότι οι τόκοι φορολογούνται, κατά κανόνα, στη χώρα κατοικίας του δικαιούχου. Εν τούτοις, η παρ. 2, του ανωτέρω άρθρου, ορίζει ότι το κράτος εντός του οποίου αποκτάται το συγκεκριμένο εισόδημα, μπορεί να επιβάλλει φόρο με συντελεστή που δεν θα υπερβαίνει το 10% του ποσού του τόκου.

Ωστόσο, με βάση την εθνική νομοθεσία της Κύπρου δεν επιβάλλεται φόρος σε τόκους που αποκτούν πρόσωπα -

μη φορολογικοί κάτοικοι Κύπρου από πηγές εντός της συγκεκριμένης χώρας. Προκειμένου όμως να απαλλαγούν οι τόκοι αυτοί θα πρέπει, όπως αναφέρθηκε και στην προηγούμενη περίπτωση, να προσκομισθεί στην αλλοδαπή αρχή η αίτηση για την εφαρμογή των όρων της οικείας ΣΑΔΦ που ταυτόχρονα αποτελεί και πιστοποιητικό φορολογικής κατοικίας. Συνεπώς, εφόσον έχει ολοκληρωθεί η αναγκαία διαδικασία για την τεκμηρίωση της φορολογικής κατοικίας του δικαιούχου, η αλλοδαπή τράπεζα δεν θα χρεώσει φόρο επί των τόκων. Άρα, ο δικαιούχος (κάτοικος Ελλάδας) θα προβεί σε δήλωση του μικτού ποσού του εν λόγω εισοδήματος, στη φορολογική δήλωση που θα υποβάλλει στη χώρα μας.

3. Μερίσματα

Εκτός από τις παραπάνω πηγές εισοδήματος, ορισμένοι Έλληνες φορολογούμενοι μπορεί να αποκτούν μερίσματα από τίτλους του εξωτερικού. Ως μερίσμα (άρθρο 36, του ΚΦΕ), νοείται κάθε διανομή κέρδους από μετοχές, ιδρυτικούς τίτλους, ή άλλα δικαιώματα συμμετοχής σε κέρδη τα οποία δεν αποτελούν απαιτήσεις από οφειλές (χρέη). Σημειώνεται ότι σύμφωνα με την απόφαση της Διοίκησης (Πολ. 1042/2015), τα μερίσματα που λαμβάνονται από μερίδια ημεδαπών ή χωρών ΕΕ, καθώς και ΕΟΧ/ΕΖΕΣ, τίτλων ΟΣΕΚΑ 2 είναι αφορολόγητα βάσει των διατάξεων της παρ. 5, του άρθρου 103, του Ν 4099/2012 .

Παράδειγμα

Έχουμε την περίπτωση ενός Έλληνα φορολογούμενου που αποκτά μερίσμα ύψους 10.000 ευρώ από εταιρεία στην οποία συμμετέχει, με έδρα τη Βουλγαρία. Επιπλέον, αποκτά 1.000 ευρώ από μερίσματα τίτλου ΟΣΕΚΑ με έδρα το Λουξεμβούργο. Ο φορολογούμενος για το εισόδημα των 10.000 ευρώ έχει καταβάλει φόρο στην Βουλγαρία ύψους: $10\% \times 10.000 = 1.000$ ευρώ, ενώ για το εισόδημα από τους τίτλους του Λουξεμβούργου δεν έχει παρακρατηθεί φόρος στην χώρα αυτή.

Όσον αφορά την 1η πηγή εισοδήματος, διαπιστώνεται ότι σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2, του άρθρου 10, της οικείας ΣΑΔΦ μεταξύ Ελλάδας - Βουλγαρίας (Ν 2255/1994), το μερίσμα που εισπράττει ο Έλληνας κάτοικος φορολογείται στην χώρα κατοικίας, ήτοι την Ελλάδα. Ωστόσο, με βάση την παρ. 2, το εν λόγω μερίσμα μπορεί επίσης να φορολογηθεί και στο συμβαλλόμενο κράτος που βρίσκεται η έδρα της εταιρείας, ήτοι την Βουλγαρία, με συντελεστή που να μην υπερβαίνει το 10%. Επομένως, διαπιστώνεται ότι στην πράξη, δεν υφίσταται λόγος ο φορολογούμενος να προβεί σε αίτηση για την εφαρμογή των όρων της οικείας ΣΑΔΦ, διότι σύμφωνα με τα παραπάνω, δεν πρόκειται να τύχει πλήρως απαλλαγής από την καταβολή φόρου στην Βουλγαρία. Άρα, με την εφαρμογή της εθνικής μας νομοθεσίας ο Έλληνας δικαιούχος οφείλει να προβεί σε δήλωση του εισοδήματος των 10.000 ευρώ, δηλώνοντας ταυτόχρονα και το ποσό του φόρου που καταβλήθηκε για το συγκεκριμένο εισόδημα στο εξωτερικό. Η συμπλήρωση του μερίσματος θα γίνει στους κωδ. 295-296, ενώ ο παρακρατούμενος φόρος στους κωδ. 683-684 του εντύπου Ε1 (φορ. έτος 2014). Στην προκειμένη περίπτωση ο φορολογούμενος κατά πάσα πιθανότητα θα κληθεί να υποβάλλει και τα σχετικά δικαιολογητικά στην αρμόδια ΔΟΥ προκειμένου να ολοκληρωθεί η εκκαθάριση της φορολογικής του δήλωσης. Ειδικότερα, θα πρέπει να υποβληθεί σχετική βεβαίωση της αρμόδιας αλλοδαπής φορολογικής αρχής ή ορκωτού ελεγκτή (Πολ. 1026/2014), από την οποία να προκύπτει ο φόρος που καταβλήθηκε στην αλλοδαπή, καθώς υφίσταται ΣΑΔΦ ανάμεσα στην Ελλάδα και την Βουλγαρία (Ν 2255/1994). Η βεβαίωση αυτή απαιτείται να φέρει την επισήμειωση της Χάγης, καθώς και να είναι επίσημα μεταφρασμένη στην Ελληνική γλώσσα.

Όσον αφορά την 2η πηγή εισοδήματος, το ποσό των 1.000 ευρώ θα συμπληρωθεί στους κωδ. 659-660 ως αφορολόγητο (Ε1 φορ. έτος 2014). Ωστόσο, θα ληφθεί υπόψη στον υπολογισμό της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης του άρθρου 29, του Ν 3986/2011 .

4. Μεταβίβαση τίτλων

Στην μεταβίβαση τίτλων με αντάλλαγμα, φορολογείται τυχόν κέρδος (υπεραξία) που αποκτά ο πωλητής με συντελεστή 15%. Ως κέρδος νοείται η θετική διαφορά ανάμεσα στην τιμή κτήσης και του τιμήματος πώλησης του τίτλου (άρθρο 42, του ΚΦΕ). Σημειώνεται ότι οι μεταβιβάσεις τίτλων εισηγμένων σε χρηματιστηριακή αγορά που έχουν αποκτηθεί πριν την 1η Ιανουαρίου 2009, απαλλάσσονται της φορολογίας εισοδήματος. Επιπλέον, για τους εισηγμένους τίτλους που έχουν αποκτηθεί μετά την 1.1.2009, η απαλλαγή από το φόρο υπεραξίας παρέχεται μόνον όταν ο μεταβιβάζων συμμετέχει στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας με ποσοστό μικρότερο από 0,5% (Πολ. 1032/2015).

Επίσης, απαλλάσσεται του φόρου η υπεραξία που αποκτάται από την πώληση εταιρικών και κρατικών ομολόγων που έχουν εκδοθεί σε χώρες της ΕΕ ή του ΕΟΧ/ΕΖΕΣ, όπως επίσης και των μεριδίων ΟΣΕΚΑ.

Για τον υπολογισμό της υπεραξίας των τίτλων που δεν είναι εισηγμένοι σε χρηματιστηριακή αγορά, παρατίθεται ο παρακάτω πίνακας, με βάση τις οδηγίες της Πολ. 1032/2015:

Παράδειγμα

Έλληνας κάτοικος αποκτά εισόδημα λόγω μεταβίβασης μεριδίων από εταιρεία περιορισμένης ευθύνης (ΕΠΕ) στην οποία συμμετέχει στην Βουλγαρία, ύψους 100.000 ευρώ. Διευκρινίζεται, ότι τα μερίδια αυτά αντιπροσωπεύουν το 50% της εταιρείας της οποίας τα ίδια κεφάλαια ανέρχονταν στο ποσό των 125.000 ευρώ, την ημερομηνία της μεταβίβασης. Σημειώνεται, επίσης, ότι τα μεταβιβαζόμενα μερίδια αποκτήθηκαν από τον Έλληνα φορολογούμενο κατά το χρόνο σύστασης της εταιρείας. Σύμφωνα με το καταστατικό του νομικού προσώπου, όπως αυτό ίσχυε κατά το χρόνο της σύστασης, το αρχικό κεφάλαιο που εισφέρθηκε ήταν 50.000 ευρώ.

Κατ' αρχάς βλέπουμε ότι σύμφωνα με το άρθρο 13, του Ν 2255/1994 (ΣΑΔΦ μεταξύ Ελλάδας και Βουλγαρίας), η ωφέλεια από μεταβίβαση κινητής περιουσίας φορολογείται κατά κανόνα στον τόπο κατοικίας του φορολογούμενου και όχι στη χώρα που αποκτάται το εισόδημα. Πρακτικά, λοιπόν, δεν θα παρακρατηθεί φόρος από την ξένη φορολογική αρχή για το εν λόγω εισόδημα. Υπενθυμίζεται ότι σε περίπτωση που σύμφωνα με την ξένη νομοθεσία προβλέπεται φορολόγηση της ωφέλειας από τη μεταβίβαση τίτλων, ο φορολογούμενος θα χρειαστεί να υποβάλλει πιστοποιητικό φορολογικής κατοικίας μαζί με αίτηση. Η ανωτέρω αίτηση συμπληρώνεται από την Ελληνική φορολογική αρχή και υποβάλλεται στις βουλγαρικές αρχές, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο ξένο κράτος.

Με βάση, λοιπόν, την ελληνική φορολογική νομοθεσία, η τιμή κτήσης του 50% των μεριδίων υπολογίζεται σε:

$$50.000 \times 50\% = 25.000 \text{ ευρώ}$$

Αντίστοιχα, η τιμή πώλησης των μεριδίων ισοδυναμεί με το πραγματικό τίμημα της μεταβίβασης το οποίο είναι μεγαλύτερο από την αξία του 50% των ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας κατά το χρόνο της μεταβίβασης, ήτοι:

$$100.000 \text{ ευρώ} > 50\% \times 125.000 = 62.500 \text{ ευρώ}$$

Επομένως, η υπεραξία μεταβίβασης υπολογίζεται σε:

$$100.000 - 25.000 = 75.000 \text{ ευρώ}$$

Το ανωτέρω εισόδημα θα αναγραφεί στο έντυπο Ε1, στους κωδικούς: 865-866 του πίνακα Ε', προκειμένου να φορολογηθεί με συντελεστή 15% (βλ. παραπάνω).

Είναι προφανές, ότι στην περίπτωση που το πραγματικό τίμημα της μεταβίβασης ανερχόταν σε 10.000 ευρώ, ως αξία πώλησης θα λαμβανόταν υπόψη η αξία των ιδίων κεφαλαίων τη στιγμή της μεταβίβασης, ήτοι: 62.500 ευρώ, οπότε το δηλωθέν ποσό θα ισούταν με: 37.500 ευρώ. (62.500 - 25.000). Αξίζει να αναφερθεί ότι ο φορολογούμενος οφείλει να διατηρεί αρχείο με τα έγγραφα (αντίγραφα από τα λογιστικά αρχεία της εταιρείας) από τα οποία να αποδεικνύεται η ακρίβεια των σχετικών υπολογισμών. Τέλος, σε περίπτωση που ζητηθούν από την ελεγκτική αρχή τα ανωτέρω έγγραφα θα πρέπει να προσκομισθούν επίσημα μεταφρασμένα στην Ελληνική γλώσσα.

Επίλογος

Όπως διαπιστώνεται, η δήλωση και φορολόγηση των εισοδημάτων που αποκτούν Έλληνες φορολογούμενοι στο εξωτερικό είναι μία σύνθετη διαδικασία. Οι ενδιαφερόμενοι οφείλουν αρχικά να ανατρέξουν στις ισχύουσες διμερείς συμβάσεις οι οποίες κατισχύουν (δηλαδή, υπερισχύουν) της εθνικής νομοθεσίας, προκειμένου να εξευρεθεί ο τόπος φορολογίας για τον συγκεκριμένο τύπο εισοδήματος. Στην περίπτωση που προβλέπεται η φορολόγηση στην Ελλάδα (συνήθης περίπτωση), όπως και στην περίπτωση που δεν υφίσταται ΣΑΔΦ με το ξένο κράτος, εφαρμόζονται οι διατάξεις της Ελληνικής φορολογίας. Περαιτέρω, για την παρακράτηση φόρου στην αλλοδαπή, παρέχεται δικαίωμα πίστωσης του φόρου αυτού στην Ελλάδα. Ωστόσο, η διαδικασία της αναζήτησης και της συλλογής των σχετικών δικαιολογητικών, με τον τύπο που ορίζουν οι οικείες αποφάσεις της Διοίκησης, κρίνεται ιδιαίτερα γραφειοκρατική. Παράλληλα, η καθυστέρηση της έκδοσης του εκκαθαριστικού (πράξης διοικητικού προσδιορισμού του φόρου εισοδήματος) λόγω της ύπαρξης, ανεξαρτήτως

ποσού, εισοδημάτων αλλοδαπής προέλευσης στην φορολογική δήλωση, λειτουργούν αποτρεπτικά στην προσπάθεια, τόσο των φορολογούμενων, όσο και των εκπροσώπων τους, να εκπληρώσουν τις φορολογικές τους υποχρεώσεις. Αποτελεί, επομένως, κοινή πεποίθηση ότι η διαδικασία της πίστωσης του φόρου που έχει καταβληθεί στο εξωτερικό θα πρέπει να εξομαλυνθεί με την καθιέρωση εισοδηματικών ορίων. Είναι παράλογο για εισοδήματα (λ.χ. από τόκους καταθέσεων στο εξωτερικό) μικρού ύψους που θα πρέπει όμως να δηλωθούν στην φορολογική δήλωση, το κόστος εξεύρεσης των δικαιολογητικών (επικυρώσεων, θεωρήσεων και μεταφράσεων) να υπερβαίνει συχνά το ύψος του δηλωθέντος αλλοδαπού εισοδήματος.

1. Ν 1497/1984 (ΦΕΚ Α' 188/27.11.1984).

2. Οργανισμοί Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες.